

“Ez da krisiatik aterako gaituen talismana, ekonomiaren garapenerako lan tresna baizik”

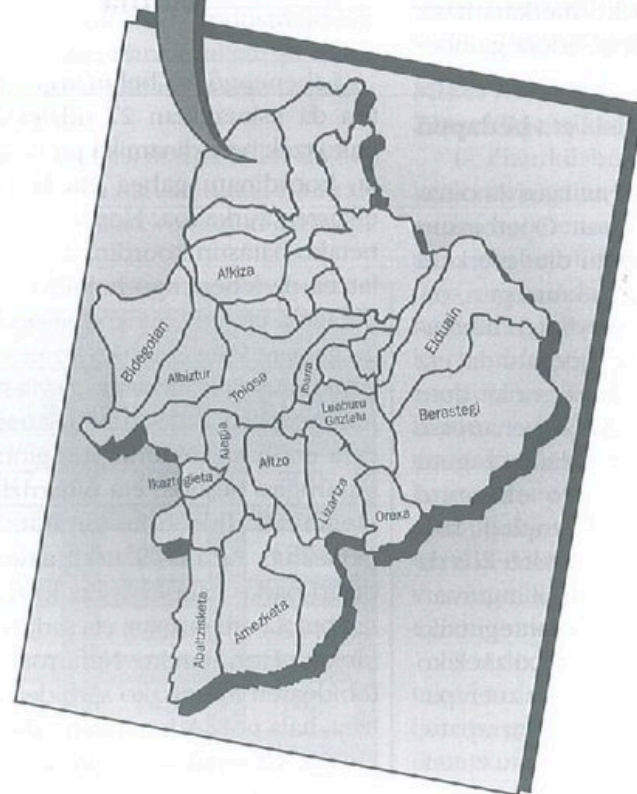
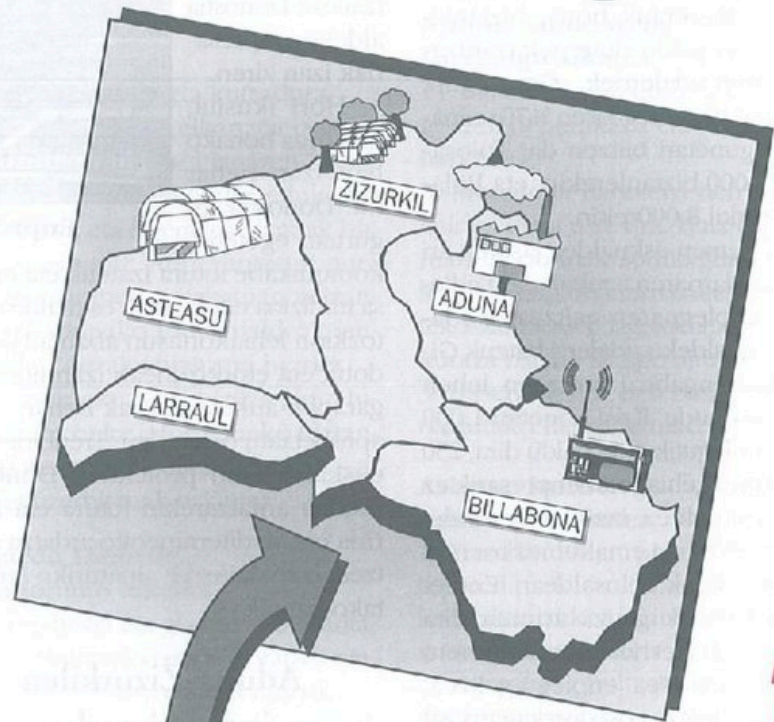
Eskualdeko Plan Estrategikoa

“Plan Estrategikoak eskualdearen garapenerako tresna izan behar du. Ez da egin jasaten ari garen hondamen industrial, ekonomiko eta komertzialetik aterako gaituen talismana izateko”,

Tolosaldeko Plan Estrategikoa deitu izan dena definitzeko bere egileek erabili dituzten hitzak dira hauek.

Helburu garbia du egitasmoak: jasaten ari garen krisialdia gainditu eta eskualdeak garai batean izan zuen kemen ekonomiko eta soziala berreskuratzea.

Bere arrazoia are argiagoa da: etorkizunari errealismoz aurre egitea. Plan Estrategikoaren lan esparrua Tolosa inguratzen duten 27 udalerriak dira, euren artean, Aduna, Asteasu, Billabona, Larraul eta Zizurkil.

**T
O
L
O
S
A
L
D
E
A**

Zikulu saltsa

"Gauzak gaizki daude..."

"Gauzak gaizki daude eta etorkizuna ez da batere argia" dio txostenak. Horren adierazleetakoa bizi udalerriek bizi izan duten biztanlegoaren behar-rakada dugu; 27 udalerriek ozta-ozta dute gaur egun 45.000 biztanle, 1975ean adina gutxi gorabehera. Mendebalde honen hasieratik hona, biztanlegoaren erdia galdu dute nekazaritza-tik bizi diren udalerriek. Gaur egun, eskualdeko biztanlegoaren %70a oinarritzko bi gunetan biltzen da: Tolosa-Ibarra, 23.000 biztanlerekin, eta Billabona-Zizurkil 8.000rekin.

Hona hemen eskualdea jasaten ari den egoera larriaren zenbait datu adierazgarri: enpleguaren galtzea oso larria da, eskualdeko udalerririk batzuk Gipuzkoako langabezi indizeen lehen muturrean daude. Krisi honetan 1.000 industri enplegutik gora galdu dira, 250 langile baino gehiagoko enpresarik ez dagoen eskualdea izanik. Bestalde, gazteen %25ak eta emakumezkoen 3/4ek ez dute lanik Tolosaldean. Enplegu erregulazioak gauza arrunta dira industrian. Baserriaren gainbehera prozesua, zahartzera, enplegu galtzea, biztanlegoa urritzea oso kezkaragarritzat jotzen dira. Azkenik esan zerbitzuak orohar eta tradiziozko merkataritza bereziki goia jo dutela, edota gainbehera abiatu direla.

Papergintzaren krisia eta hedapen ekonomikoa.

Urteetan paperarena izan da oinarritzko sektoreetako bat. Oparotasunaldi luzeak ere ezagutu ditu merkatu ekonomia babestuan. Gaur egun, ordea, beste arau batzuk dituen merkatu ireki eta lehiakorra inposatu da, eta enpresak hila ala biziko erronka dute baldintza berrietara egokitu beharrean.

Eskualdeak 85-89 aldirian ezagutu omen zuen nolabaiteko ekonomi hedapena, ondorioz, 100 enplegu baino gehiago sortu ziren. Aipatzekoa da garapena Billabona-Zizurkil inguruan bakarrik gertatu zela, eta lantegi txiki asko ireki baziren, handiak itxi zirelako ere izan zela. Hedapenak ez zuen papera eta paper-makinaria harrapatu, horiek enplegua galtzen jarraitu zuten. Hedapena ehungintza, kimika, kau-

txoa eta metal produktuak bezalako sektoreetan gertatu zen. Eta azkenik, guztiz adierazgarria den datua: heda penaren bultzatzaileak Donostia aldeko enpresariak izan ziren.

Hori ikusita, helburua honako hau izan behar du: Donostia inguruan egotetik, komunikabe lotura izatetik eta enpresa tradizioz edukizetik eskualdeari datorzkie lehiakortasun abantailak sendotu, eta etorkizunean izan litezkeen garapen aukera berriak behar bezala aprobetxatu behar ditu. Trenbideetako euskal Y aren proiektua, Donostia-Baiona ardatzarekin lotura eta Nafarroa eta Mediterraneo ardatza irekitzea, izan daitezke aipaturiko aukerarik batzuk.

Aduna-Zizurkil industri parke handia

Lehenengo eta behin argi adierazten da eskualdean 27 udalerritako bakoitzak bere dinamika propioa duela, koordinatu gabea eta batzuetan elkarren aurkakoa. Hori dela eta, benetako batasun koordinatu gisa antolatzea da lehenengo helburua. Koordinazioa eta antolamendua ondoren go gaitan lortu behar litzateke: lurzorua, urbanizagarria ez den lurzorua, baliabide naturalak, nekazaritza eta baso lurzorua, hirigintza eta ingurugiro gestioa, eta oinarritzko azpiegiturak. Ildo honi jarraituz dago pentsatuta Aduna-Zizurkil aldean industri parke handi bat eraikitzea, behar bezala urbanizatua eta sarbide egokiak. Horretarako Nafarroako autobidearen loturarako sarbidea hobetzea, hala nola Adunaren lotura N-1rekin eta Nafarroako autobidearen sarbidea Sorabillatik funtsezkoak dira.

Enpresetarako eskualdeko gune berria Adunan

Asteasun
Agroaldea:
10.000m²ko
soroa

Jarduera eremuak.

Industriari dagokionez ikusi da eskualdean 250 langile baino gutxiagoko lantegiak direla guztiak eta tradizioz sektore garrantzitsuak izan direnak, papergintza eta metalurgia esaterako, krisi luze eta sakonetan daudela murgilduta. Ondorioz, galdutako dinamika industrialaren berreskuratzea proposatzen da. Horretarako behar-beharrezkoak dira papergintza eta paper-makinaria sektoreen herrorientabide estrategikoa eta enpresa arteko elkar-lana bultzatzea, lehiakortasun cronkaren aurrean enpresak baldintza hobetan jartzearren.

Bestalde, baserriak eskualdean pisu handia duela nabaria da, hala ere eten gabeko gainbehera bizi duela ere are nabariagoa da; soro-lana urritu egin da, enplegua duen biztanlegoa jaitzi egin da, biztanlegoa zahartu eta herriak hustu. Nekazari eta abeltzaintza sektorea lehiakor bihurtzea da, beraz, erronka. Zenbait egitasmo zehatz ere praktikan jarri nahi dira, euren artean Asteasuneko Agroaldea, hau da 10.000m²ko soroa, lan intentsiboa martxan jartzeko. Honez gain eskualdeko produktu naturalak saltzeko merkataritza zentru bat irekitzea aproposa dela pentsatzen dute.

Eskualdean merkataritzak zein turismoak galduta dute garai batean izan zuten indarra, eta ekimena berreskuratu nahi dira. Horretarako merkataritzak egungo behar eta eskari herritarra egokitu beharko du. Eskualdean ospitale publikorik ez izatea gabezia handitzat hartzen da halaber. Hezkuntza arloan bizi zuzenari diti eskualdeak: Gipuzkoako beste eskualdeekin alderatuta, hezkuntza arloan ekipamendu txikiagoa duka, eta bestetik, ikasle euskaldunen portzentaiarik handiena dauka.

Billabona-Zizurkilen kirol instalakuntzak

Herri txikietan daude kirol eta kultur ekipamendu arazoak. Tolosa, Billabona eta Zizurkilen euren herritan erabakitzea proposatu duten eskualde osorako kirol instalakuntzak kirol mailan dauden zenbait gabezia beteazera zuzenduta daude. Bestalde, "Tolosaldeko Inarri-Telebista" bezalako proiektuak sorkuntza, hedabide, kultur zabalkunde eta eskualde loturako tresna izan daitezkeela uste da. Azkenik, eskualdean dagoen ikasle euskaldun portzentai handia dela eta, euskararekin zerikusia duten aktibitate sortzaileen garapena bultzatu behar dela dioke. Tolosaldea "euskarazko kultur produkzio industrialaren" zentru bilakatuz.

Egitasmo horiek aurrera eramateko 41.795 milioi pezeta inguru beharko ditu. Tolosaldeak datorren hamarkadan, Ibañeta horien finantzaketa sektore publiko zein pribatuaren ahalegin bateratutik etorri behar delakoan daude.

Tolosaldeko Plan Estrategikoa dela eta, hona hemen gure herrietako alkateei egindako galderak eta jasotako iritziak:

- 1- Zein da egun herriak duen arazorik aipagarriena?
- 2- Ekarpen handia izango al da Plana herriarentzat?
- 3- Nola nabiko zenuke herria 50 urte barru?

Jabier Zabala.

Adunako alkatea

- 1- Biztanle galera eta kutsadura.
- 2- Hainbeste herri elkartzea oso garrantzitsua izan da. Planaren ondorioz zerbitzuak eskurago edukitzea eta hobekia eta errentagarriagoak izatea espero dut. Aurrerantzean gure herrien garapena orekatuagoa izango da. Adunako Industrialdeak jendekar dezake bizitzera herrira.
- 3- Gutxieneko herri bizitza ziurtatuta nahiko nuke. Horretarako biztanlegoa mantendu behar da etxeak eginez eta zerbitzuak eskainiz.

Eduardo Laborde.

Billabonako alkatea

- 1- Langabezia eta gizarte ezberdintasuna, marginazioa eta zokoratzea eragiten duten beste egoera batzuk.
- 2- Billabonan ez du eragin zuzenik izango, dena den, Asteasuko Agroaldea eta Adunako Industrialdeak eragin zuzena izan dezakete guregan. Biztanlegoa nabarmen igo daiteke, esaterako.
- 3- Billabona Oriain ibai garbi batera begiratuz haztea nahiko nuke. Haurrak bizi ahal izateko bezain garbi eta bizi.

Antton Amunarriz.

Larraulgo alkatea

- 1- Baserrien hustuketa, biztanle-goaren beherakada eta herriaren zaharkitzea.
- 2- Mesederik handiena herri handiei egingo diela uste dut. Hala ere, inguruan lanpostuak sortuz gero, Larraul leku erakargarria izan daiteke bizi izateko. Zerbitzuei dagokienez ere, hobekuntza batzuk izango ditugu.
- 3- Baserriak bizi den euskal familiaz osatutako herria nahiko nuke.

Asintxo Iturbe,

Asteasuko alkatea

- 1- Herriak dituen proiektuak gauzatzeko dirurik eza: etxebizitzak, kirol instalakuntzak, enparantza, Kale Nagusiaren konponketa.
- 2- Agroaldea bultzatzen lagunduko duela uste dut.
- 3- Hirigintza, ekologia, bizi kalitate arloetan bailarako beste herri txikien eredu izan nahiko genuke.

Mikel Arrastoa,

Zizurkilgo alkatea

- 1- Zizurkil beheko ordenazioak kezkatzen gaitu une honetan beste gauza batzuen artean. Honekin batera, zenbait denda eta zerbitzuren falta dago. Aduna inguruan kokatu nahi diren lantegien ondorioz Zizurkil "herri-logela" bilakatzeko arriskua ere aurrikusi dugu. Baserriari dagokionez, nekazaritza turismoaz gain, birmoldaketa sakona egin beharko da baserriari eusteko.

2- Behintzat, garbi utzi du krisia handia dela. Ez da gure arazo guztien irtenbidea izango baina bidea egiten erakutsiko digu.

3- Arlo guztietan orekaz bilakatu-tako herria nahiko nuke. Honez gain herritar guztientzat nahiko nuke kalitatezko bizitza, eta gure herriak bizi duen gatazkaren konponketa.

BIZTANLEGOA URTEZ URTE

	1960	1970	1981	1991	1994
ADUNA	468	443	327	296	300
ASTEASU	1288	1533	1308	1205	1201
BILLABONA	2712	3917	5228	5360	541
LARRAUL	283	230	176	143	142
ZIZURKIL	1524	1787	2827	2711	2711